

KESKKONNAAMET

SIPELGAS FERDA VÄHENDAB PRÜGI

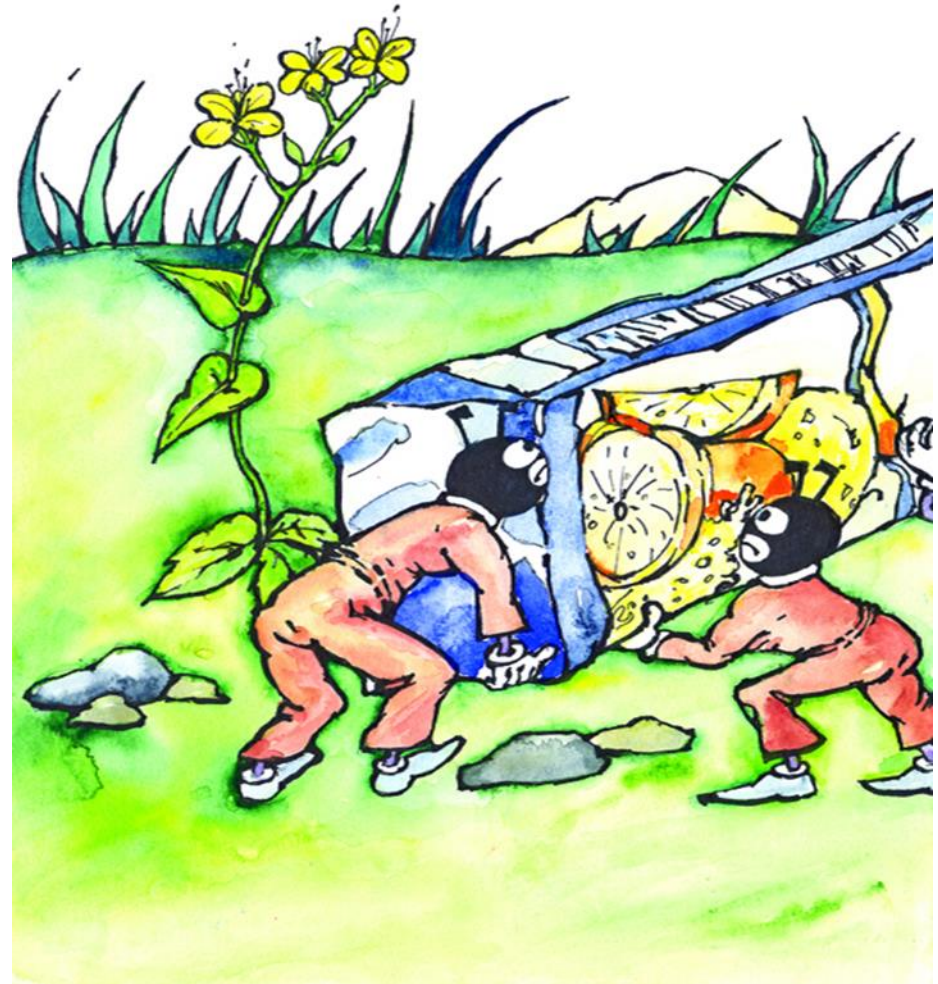
FERDA VÄHENDAB PRÜGI

MIS ON JÄÄTMED?

JÄÄTMED ON KÕIK NEED ASJAD, MIDA SA ENAM EI KASUTA JA MIDA SA TAHAD ÄRA VISATA.

NÄITEKS :

TÜHI MAHLAPAKK,
JOGURTITOPS,
HAMBAPASTA TUUB,
BANAANIKOOR,
KASUTATUD PATAREI
VÕI LAMBIPIRN

ÄRA VISKA PRÜGI MAHA!

KOMMI- JA
JÄÄTISEPABERID NING MUU
PRAHT KÄIVAD PRÜGIKASTI

PIKNIKUL LOODUSES KOGU
OMA PRÜGI KOKKU JA
SORTEERI KODUS
VASTAVATESSE
KONTEINERITESSE

ERINEVAD JÄÄTMED

PAKEND

JUBA KAUGEST MINEVIKUS ON
KASUTATUD PAKENDIT KAUPADE
TRANSPORTIMISEKS JA
SÄILITAMISEKS

PUIT, LOOMANAHAD,
ÕÕNESTATUD VILJAD
KERAAMILISED ANUMAD
PABER, KARTONG, KLAAS JA
TINATATUD PLEKK

TÄIUSLIK PAKEND!

- KAITSEB HÄSTI
“TOODET”
- KERGE EEMALDADA
- LIHTNE ÜMBER
TÖÖDELDA – MUUTUB
KIIRESTI MULLAKS

PANDIPAKENDID EI OLE PRAHT!

SEGAPAKENDID

- KLAASPAKEND
- METALLPAKEND
- PLASTPAKEND
- TETRAPAKEND

KOGU NEED PAKENDIKONTEINERISSE,
PAKENDEID SAAB TAASKASUTADA!
KÕIK PAKENDID PEAVAD OLEMA TÜHJAD, PUHTAD
JA VAJADUSE KORRAL LOPUTATUD.

KLAAS ON HEA MATERJAL

KLAASIST PUDELID JA PURGID SAAD
PANNA ERALDI KONTEINERISSE.
PANDIMÄRGIGA PUDEL VII
TAARAAUTOMAATI.

PUDELID SORTTEERITAKSE VÄRVI JÄRGI
JA SULATATAKSE KOOS KLAASILIIVA,
SOODA JA MUUDE AINETEGA ÜMBER
UUEKS KLAASIKS. KLAASI SAAB ÜMBER
TÖÖDELDA LÕPUTU ARV KORDI.

KLAASPUDELID EI LAGUNE LOODUSES JA
KLAASIKILLUD TEKITAVAD PALJU KAHJU.
LOOMAD, LINNUD JA INIMESED VÕIVAD
END NENDEGA VIGASTADA.

KLAASPAKENDID

SOBIVAD: VÄRVITUST VÕI
VÄRVILISEST KLAASIST
PUDELID JA PURGID

EI SOBI: AKNA- JA
PEEGLIKLAAS; HÕÕG- JA
SÄÄSTULAMBID; KLAAS- JA
KRISTALLNÕUD;
KEMIKAALIPUDELID

METALLPAKENDID

METALLPAKENDID SORTTEERITAKSE MAGNETI ABIL NING SAADEKSE SULATUSAHJUDESSE. NENDEST TOODETAKSE UUT JOOGITAARAT JA KASUTATAKSE NÄITEKS AUTOOSADE JA KÜLMKAPPIDE TOOTMISEL.

SOBIVAD: ALUMIINIUMIST JA PLEKIST JOOGIPURGID (PANDIMÄRGIGA JOOGIPURK VIITARAUTOMAATI); KONSERVIKARBID;

TOIDU- JA JOOGIPAKENDITE METALLKAANED JA -KORGID

EI SOBI: LIIMI-, VÄRVI- JA LAHUSTIPAKENDID; AEROSOOLIPAKENDID (DEODORANDI- JA JUUKSELAKI PUDELID).

PLASTTAARA

- PLASTTAARAL ON ENAMASTI PEAL TÄHIS: KOLM NOOLT JA NUMBER, MIS ANNAB INFORMATSIOONI SELLE KOHTA, MILLIST LIIKI PLASTIGA ON TEGEMIST.
- PLAST LAGUNEB LOODUSES VÄGA AEGLASELT, ISEGI KUNI 500 AASTAT.
- PLASTIKUST TEHAKSE HELBEID, MILLEST OMAKORDA SAAB TEHA MÖÖBLIT, TEKKIDE JA PATJADE TÄITEMATERJALI, FLIISE, SUKKPÜKSE. NÄITEKS SAAB 7-ST PLASTPUDELIST ÜHE T-SÄRGI JAGU MATERJALI.
- VANAST KILEST SAAB TEHA UUESTI KILET, TOOTA KEMIKAALE VÕI VALMISTADA EHITUSDETAILE.

PLASTTAARA

SOBIVAD: JOOGIPUDELID;
JOGURTITOPSID, PIIMAPAKID,
MÄNGUASJAKARBID, VÕI- JA
KONSERVIKARBID; ÕLI-, KETSUPI-,
MAJONEESI-, ŠAMPOONIPUDELID; KILE- JA
PLASTKOTID

EI SOBI: PLASTIST MÄNGUASJAD,
KUMMIST TOOTED, OHTLIKE AINETEGA
MÄÄRDUNUD TAARA (NÄITEKS
KODUKEEMIA PAKENDID)

KIHILINE JOOGIPAKK EHK TETRAPAKK

PIIMA-, JOGURTI JA MAHLAPAKID

- TETRAPAKK VALMISTATAKSE PLASTIST JA PAPIST, MAHLAPAKID SISALDAVAD KA ALUMIINIUMIST VAHELEHTE.
- KOKKU KOGUTUD TETRAPAKKE KASUTATAKSE JOONLAUDADE, KOOLIMÖÖBLI, PRÜGIKASTIDE, DIPLOMAADIKOHVRITE VALMISTAMISEKS. TETRAPAKKE KASUTATAKSE KA KIPSPLAATIDE VALMISTAMISEL.

PABER KOGU KOKKU

PABERIT JA PAPPI VÕIB

- AHJUS PÕLETADA
- VIIA PABERI-PAPI KONTEINERISSE

SOBIVAD: AJALEHED JA AJAKIRJAD;
KATALOOGID JA REKLAAMMATERJAL;
TÖÖVIHIKUD JA KAUSTIKUD; TRÜKIGA VÕI
PUHAS KIRJA- JA JOONISTUSPABER;
ÜMBRIKUD; KAANTETA RAAMATUD;
PAPPKASTID JA -KARBID; JÕUPABER JA
PABERKOTID

EI SOBI: MÄÄRDUNUD VÕI MÄRGUNUD NING
FOOLIUMIT SISALDAV PAPP ja PABER;
KOPEERPABER; PABERNÕUD JA

PAPPTOPSID; EHITUSPABER; JOOGIKARTONGID
JA TETRAPAKID; JÄÄTISE- JA KOMMIÜMBRISED

SA VÕID PÄÄSTA PUU

VABRIKUS SEGATAKSE PABER
VEEGA PABERIMASSIKS,
ERALDATAKSE TINT JA
PABERIMASSIST PRESSITAKSE
UUS PABER.

ÜMBERTÖÖDELDUD PABERIST
SAAB TEHA UUSI PABERTOOTEID
WC PABERIST VIHIKUTE JA
AJALEHTEDENI. KA SOOJUSTUS-
JA ISOLATSIOONIMATERJALI.

KUI AITAD KOGUDA ÜHE
KONTEINERITÄIE (70 KG),
VANAPABERIT PÄÄSTAD ÜHE
PUU.

TOIDUJÄÄTMED MULLAKS!

BIOJÄÄTMED ON
KARTULIKOORED,
ÕUNASÜDAMED,
VANAKS LÄINUD TOIT,
MUNAKOORED JA
TEEKOTIKESED

NEID SAAB KODUAIAS KOMPOSTIDA.

KUI NEED AINED KÕDUNEVAD, TEKIB RAMMUS
MULD, MIDA SAAB PANNA PEENARDELE VÄETISEKS.

MIS ON OHTLIKUD JÄÄTMED?

PATAREID,
ARSTIROHUD,
KATKI LÄINUD
KRAADIKLAASID,
PÄEVAVALGUSLAMBID
REMONDIST ÜLE
JÄÄNUD VÄRVID JA
LIIMID JNE.

OHUMÄRGISTUS

KUI NÄED MÕNEL PUDELIL
SELLISEID MÄRKE, SIIS ÄRA NEID
PALJA KÄEGA ÜLES KORJA.

KÕIGE ÕIGEM ON NEIST
TEADA ANDA
MÕNELE TÄISKASVANULE.

NEED JÄÄTMED ON OHTLIKUD
SULLE JA LOODUSELE!

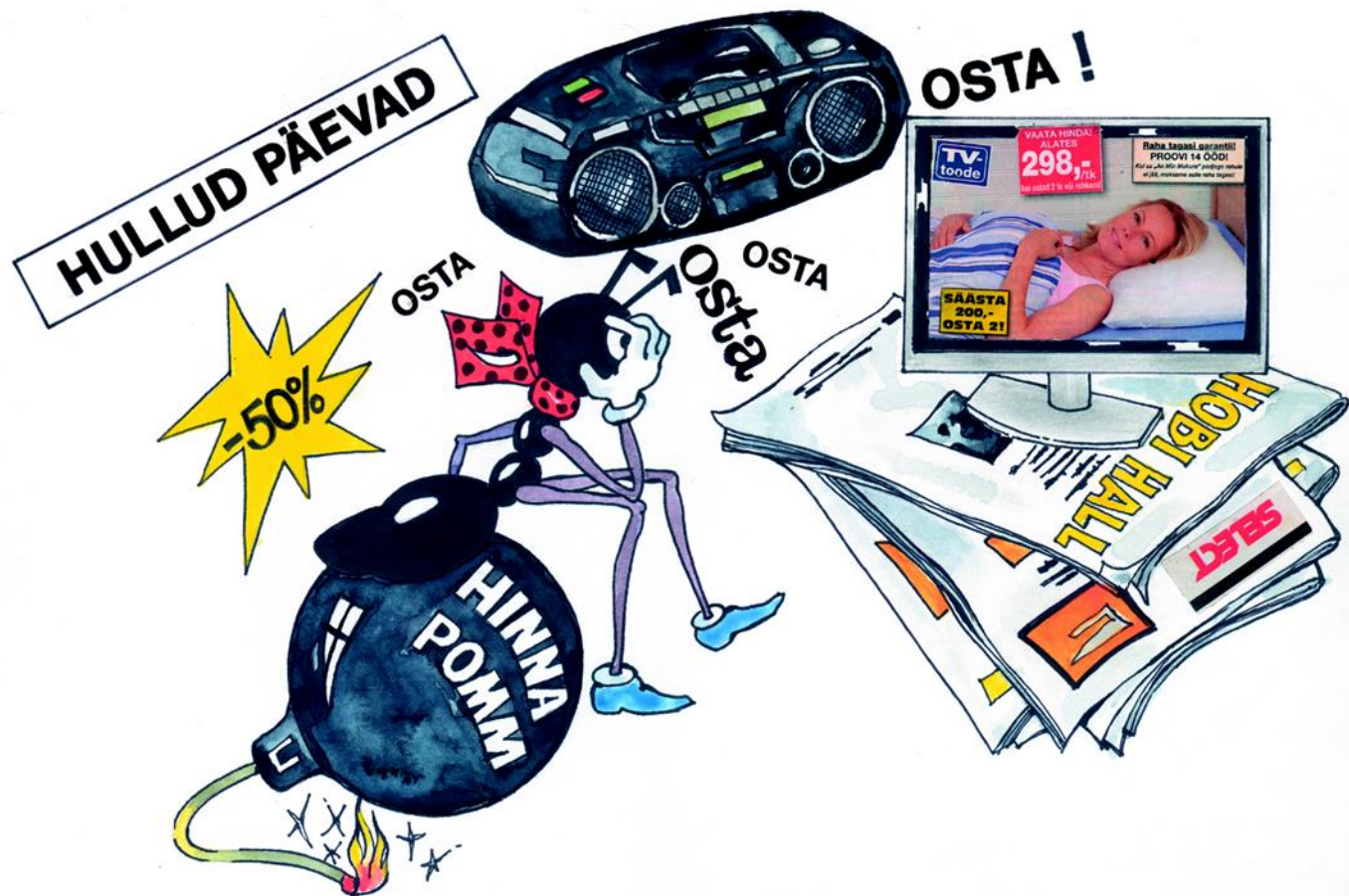
KUHU VIIA OHTLIKUD JÄÄTMED?

OHTLIKKE JÄÄTMEID EI
TOHI VIIA PRÜGIKASTI
EGA VALADA
KRAANIKAUSSI, SEST
NEED SAASTAVAD VETT
JA RIKUVAD TERVIST.
KÕIK NEED ASJAD
TULEB VIIA OHTLIKE
JÄÄTMEDE
VASTUVÕTUPUNKTI.

KUIDAS VÄHEM PRÜGI TEKITADA?

OSTA ASJU, MIDA TÕESTI VAJAD!

KUIDAS VÄHEM PRÜGI TEKITADA?

EELISTA VASTUPIDAVAD JA PARANDATAVAID ASJU!

KUIDAS VÄHEM PRÜGI TEKITADA?

VALI KAUP, MILLEL EI OLE ÜLELIIGSET PAKENDIT!

KUIDAS VÄHEM PRÜGI TEKITADA?

POES KÄIES KASUTA KILEKOTI ASEMEL RIIDEST KOTTI!

KESKKONNAAMET

Aitäh!

KESKKONNAAMET

Joonistused:

Keskkonnaamet

pandipakend.ee

Fotod:

taaratark.ee

CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=245331>

Ad Meskens - Own work, CC BY-SA 3.0,

<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=5661567>